

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

4) створення Ініціативи чотирьох морів, яка б включала Адріатичне, Балтійське, Чорне і Каспійське моря; 5) посилення дипломатичної активності в регіоні за допомогою формату ГУАМ.

Список використаних джерел:

1. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник / О. Ф. Скакун. – Харків : Консум, 2006. – 656 с.
2. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права: елементарний курс / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвеева. – Видання друге. – Харків : ТОВ «Одіссей», 2008. – 432 с.
3. Про оборону України : Закон України від 06.12.1991 р. із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр
4. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр
5. Статут ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр
6. Джерела конституційного права України : монографія / за ред. Ю. С. Шемшученка, О. І. Ющик. – Київ : НВП «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2010. – 709 с.
7. Про Збройні сили України : Закон України від 06.12.1991р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр

Ключові слова: морська держава, функції держави, внутрішні і зовнішні функції держави, суверенітет, оборонна функція держави.

Key words: maritime state, functions of the state, internal and joint functions of the state, sovereignty, defense function of the state.

ЛУК'ЯНЧУК ОЛЬГА ВІКТОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри загальної теорії права та держави*

СТАТИЧНИЙ ТА ДИНАМІЧНИЙ ПІДХОДИ В ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПРАВА

Враховуючи значення методології в процесі праворозуміння, правопізнання та правозастосування, вивчення її складових набуває величезного значення. Особливої уваги заслуговує звернення до дослідження інтерпретації права.

Як зазначає В. Дудченко, неможливо пізнати соціальне явище, включно і право, не зрозумівши його сенсу [1, с. 12].

Інтерпретатори права передусім мають зрозуміти, що мали на увазі автори інтерпретованого тексту. У цьому плані правова наука – це суто герменевтична наука. Текст ніколи не може бути цілком зрозумілим. Хто хоче його правильно зрозуміти, завжди повинен знати, що хоче сказати автор тексту. Він повинен вносити із собою своє розуміння значення тексту, залишаючись водночас на твердому ґрунті

об'єктивності. В процесі спілкування людей для розуміння повідомлень усіх видів інтерпретатор повинен розуміти мову автора повідомлення.

Досить поширеними в правознавстві є статичний (формально-догматичний) і динамічний (еволюційний) підходи до юридичного тлумачення семантичних термінологічних полів. При статичному підході інтерпретатор повинен чітко слідувати букві закону, встановлювати лише ті сенси нормативно-правового акту, які закладав в нього законодавець в момент його укладання. Відповідно до данного підходу нормативно-правові приписи не можуть коригуватися та пристосовуватися в ході тлумачення до змінних економічних, політичних та інших умов життя.

Імператор Юстиніан в VI ст. н. е. заборонив тлумачення своїх Дигестів, бо всі неясності, на його думку, були усунуті, і не залишилося підстав для сумнівів. Буржуазні ідеологи періоду сходження буржуазії до влади (Монтеск'є, Беккарія, Марат) вимагали точного проходження букви закону, виступали противниками тлумачення закону судами [2, с. 27].

При динамічному підході інтерпретатор коригує, пристосовує нормативно-правовий акт до нових реалій життя, враховуючи суспільні відносини, що змінюються.

Сутність цього підходу, тобто динамічної (коригуючої, еволюційної) методики полягає в тому, що суб'єкт інтерпретаційної діяльності адаптує правовий акт до тих змін, які відбуваються в суспільних відносинах, адже тлумачення норми права не може постійно і назавжди зберігати лише той зміст, який був їй наданий у момент її прийняття. Вважається, що потреба у цій методиці є особливо очевидною в умовах існування застарілого законодавства. Ж. Карбоньє зазначає, що динамічні тенденції в тлумаченні найчастіше використовуються в період соціальних криз і реформ, коли закони реформістського плану тлумачаться розширено, а консервативного – обмежено, й інтерпретатор має адаптувати закон до соціальних змін [3, с. 266].

М. Костицький, Л. Наливайко та В. Кучер у своїй монографії присвяченій проблемі тлумачення правових норм зазначають, що доцільність статичної та динамічної методик тлумачення правових норм треба шукати у відповіді на таке питання: чи тлумачити закони слід тільки у тому сенсі, який вони мали в момент їх видання, чи й у тому, який вони отримують у момент їх застосування?

Сутність першого (статичного) підходу полягає в тому, що суб'єкт тлумачення має неухильно дотримуватися букви закону, встановлювати лише той сенс нормативно-правового акта, що його було закладено у нього правотворчим органом на момент прийняття та видання акта. Але за такого підходу правові акти буде вельми складно, а іноді й зовсім неможливо пристосовувати шляхом їх тлумачення до постійно змінюваних умов суспільного життя. В разі використання статичної (формально-догматичної) методики основною цінністю правової дійсності визнається стабільність права, а інтерпретаторові не надається можливості змінювати сенс правової норми. Прихильники цієї методики зазначають, що не повинно існувати такого суб'єкта,

який був би покликаний визначати час настання потреби у зміні сенсу правової норми, який був закладений у неї при її виданні. Якщо такий суб'єкт з'явиться, то це буде серйозною загрозою визначеності та стабільності всієї правової системи. До того ж будь-який акт, навіть найбільш доцільний і своєчасний, може втратити своє первинне значення, якщо буде визнаватися необхідність іншого його тлумачення в будь-який момент часу [4, с. 131].

На підставі вищезазначеного можна стверджувати, що інтерпретація права є невід'ємною складовою в нормотворчій та правозастосовній діяльності, надає змогу виявити «дух» та «букву права», що спричиняє безумовний позитивний вплив на розвиток права в сучасних умовах, сприяє підвищенню його ролі в регулюванні складних процесів, які відбуваються сьогодні.

Список використаних джерел:

1. Дудченко В. В. Про герменевтичний підхід до права. Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. Одеса, 2009. Вип. 45. С. 11–16.
2. Лепіш Н. Я. Акти тлумачення норм права: питання теорії та практики : монографія. Львів : Сполом, 2018. 250 с.
3. Суходубова І. В. Динамічне тлумачення як засіб адаптації текстуальної форми законодавства до змін суспільних відносин. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Сер. : Економічна теорія та право. 2014. № 2. С. 264–272.
4. Проблеми тлумачення правових норм : посібник / автор-упорядник О. М. Балинська. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 392 с.

Ключові слова: методологія права, інтерпретація права, статичний та динамічний підходи, буква і дух закону.

Key words: methodology of law, interpretation of law, static and dynamic approaches, letter and spirit of the law.

ОДАРІЙ ВІКТОР ВІТАЛІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри загальної теорії права та держави*

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ МЕТОД У ЗАСТОСУВАННІ ПРАВА

Побудова цілісної теорії знань про застосування права вимагає повного й усебічного дослідження кожного з наукових методів, необхідних для вирішення цього завдання. Сучасна юридична наука володіє дієвим теоретико-методологічним апаратом для вивчення різноманітних правових категорій, явищ, процесів і їх закономірностей, у тому числі і правового інституту як застосування права. З-поміж усього різноманіття дослідницьких інструментів значну увагу науковців привертає порівняльно-правовий метод, який дозволяє вийти за межі національної правової системи, врахувати як позитивний, так

Тіщенко Юлія Валеріївна Елементи міфологічного світогляду у правосвідомості сучасної людини	50
Бальжик Ірена Анатоліївна Захист прав людини під час сучасної війни	54
Рязанов Михайло Юрійович Нормативний та процесуальний аспекти правової спадщини: антропологічний підхід	57
Кобко-Одарій Вікторія Сергіївна Правова спадщина: щодо питання внутрішньої єдності та зовнішнього вираження	59
Кравченко Сергій Петрович Правовий текст як образ лінгвістичного буття права	63
Чувакова Ганна Михайлівна Соціальні аспекти категорій норма-аномалія	66
Кормич Анатолій Іванович Витоки концепції глобального неуправління та її науковий і практичний потенціал	69
Serebro Mykhailo Technological trends in legal practice	72
Антошина Ірина Володимирівна Інформація і право: діалектика взаємозв'язку	74
Скуріхін Сергій Миколайович Етологічний аналіз ресурсів влади	77
Іванченко Ольга Миколаївна До питання співвідношення легітимності права та правової культури в Україні	80
Дудник Руслана Миколаївна Місце гендерного права у системі права України	84
Іванчук Віра Євстафіївна Моніторинг формування професійної правової культури у майбутніх юристів	86
Ковбасюк Степан Валерійович Інституційний підхід в методології державознавства	88
Войткова Аліса Вікторівна Особливості та шляхи реалізації функції оборони України як морської держави	91
Лук'ячук Ольга Вікторівна Статичний та динамічний підходи в інтерпретації права	94
Одарій Віктор Віталійович Порівняльно-правовий метод у застосуванні права	96
Грезіна Олена Миколаївна Етичні аспекти забезпечення якості освітнього процесу в контексті захисту прав учасників освітнього процесу	99